

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn

Herdenking Jan Hendrikx (1941-2024)

datum 17 december 2024

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Jan Hendrikx die op 29 november jongstleden op 83-jarige leeftijd overleed. Hij was voor het CDA vier jaar lid van de Eerste Kamer, van 12 juni 2007 tot 7 juni 2011.

Ik heet ook zijn familie welkom bij deze herdenking.

Jan Andreas Marie Hendrikx werd op 27 mei 1941 geboren in Brunssum. De gemeente waar hij later ook zijn eerste baan had als ambtenaar ter secretarie. Tegelijk deed hij in Geleen de opleiding Gemeenteadministratie en vervolgens de studie Nederlands Recht aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Als oprichter en bestuurslid van de afdeling Brunssum van de KVP-jongeren, was hij al vanaf 1960 politiek actief.

Halverwege zijn studie verruilde Hendrikx de secretarie van de gemeente Brunssum voor die van de gemeente Nijmegen. Later werd hij daar chef van het Bureau Algemene en Juridische Zaken en Kabinet. In 1972, hij was inmiddels 31, besloot hij de overstap te maken van ambtenaar naar bestuurder.

Jan Hendrikx werd burgemeester van Herwen en Aerdt. Hij was toen ook al twee jaar lid van Provinciale Staten van Gelderland namens de KVP. Na twee jaar werd hij lid van Gedeputeerde Staten van Gelderland, verantwoordelijk voor het toezicht op de gemeenten en de bestuurlijke organisatie. Om vervolgens in 1981 weer terug te keren in het burgemeestersambt, dit keer van Wijchen.

In 1985 koos hij opnieuw voor een functie als ambtenaar. Hij werd directeur-generaal Openbaar Bestuur op het ministerie van Binnenlandse Zaken. Maar na drie jaar kroop het bestuurlijke bloed toch waar het niet gaan kon: Jan Hendrikx werd commissaris van de Koningin in Overijssel. Dat zou hij uiteindelijk veertien jaar blijven.

Toen hij in 2007 lid werd van de Eerste Kamer hield hij zich namens de CDA-fractie bezig met binnenlandse zaken en verkeer en waterstaat. Zijn maidenspeech hield hij bij de *Wet markttoezicht registerloodsen*. Tijdens het debat diende hij een motie in, die de Kamer vervolgens met algemene stemmen aannam, en die de regering ook nog eens uitvoerde. Dat is pas effectief politiek bedrijven!

Een grote wet die hij behandelde was de nieuwe *Wet op de Raad van State*. Hendrikx ontlokte aan de minister van Justitie de toezegging dat de regering het aantal dubbelbenoeringen in zowel de Afdeling advisering als de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State zo beperkt mogelijk zou houden. En ook hier bereikte hij resultaat: sinds de invoering van de wet in 2010 is de dubbelbenoeming geen enkele keer meer voorgekomen.

Jan Hendrikx had naast zijn politieke en bestuurlijke carrière ook een rijke maatschappelijke betrokkenheid. Hij was onder andere voorzitter van de Raad voor Verkeer en Waterstaat, voorzitter van de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland en voorzitter van de Internationale Maascommissie.

Bij zijn afscheid van de Eerste Kamer in 2011 noemde toenmalig Kamervoorzitter Van der Linden hem, en ik citeer: "Een bestuurlijk icoon die als geen ander de kamers in het Huis van Thorbecke kent." Einde citaat.

datum 17 december 2024

blad 2

Collega Theo Rietkerk herinnert hem bovendien als een beminnelijk en wijs man die met iedereen goed overweg kon, in het bijzonder bij de formatie van het College van Gedeputeerde Staten in Overijssel in 2007 en 2011.

Tot op hoge leeftijd bleef hij betrokken bij de politiek. In februari van dit jaar beschreef hij op de opiniepagina van Trouw hoe het nieuwe kabinet bij de constitutionele les gehouden kan worden.

Jan Hendrikx stond bekend als een bekwaam bestuurder, intermediair en bruggenbouwer. Hij was op veel terreinen een stille kracht die achter de schermen standpunten bij elkaar bracht en velen van wijze adviezen bediende. Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.